

Al het oubollige van de bok en het groene blaadje is weggevaagd in ‘Skylight’

‘Skylight’

Toneelgroep Oostpool/ Het Nationale Theater

★★★★☆

Hanny Alkema 16 september 2020

Een almaar rinkelende deurbel, een huissleutel die eindelijk toch maar naar buiten wordt gegooid. En daar stormt zij naar binnen, Eva. Niet meer te stoppen. Drie jaar na de breuk met haar jonge minnaar Tom gaat ze die relatie nieuw leven inblazen.

Wat kan hen nog tegenhouden? Haar man, verkild destijds na het ontdekken van de affaire, is dood. En als geslaagde zakenvrouw met een bloeiende restaurantketen kan zij Tom zo verlossen van zijn schamele flatje en dito inkomen als docent in een achterstandswijk. De paar pijnpuntjes rond de breuk zijn vast zo opgeruimd.

In ‘Skylight’ (1995) van de Britse toneelschrijver David Hare liggen de ingrediënten voor een melodrama over liefde en overspel voor het oprapen. De voorstelling – een coproductie van Toneelgroep Oostpool en Het Nationale Theater – gaat echter een heel andere kant op. Mede door een paar essentiële ingrepen.

Vlijmscherpe dialogen en een vileine kijk

Ging het bij Hare om de relatie tussen een oudere man en een jonge vrouw, bij bewerkster en regisseur Jeroen de Man zijn die rollen omgedraaid. Al het oubollige van bok en blaadje is meteen weggevaagd. De aantrekkelijke vitaliteit van een zelfbewuste, rijpere vrouw verleent de dialogen, maar zeker ook het leeftijdsverschil tussen de twee geliefden een totaal andere kleur.

Vlijmscherp zijn die dialogen bovendien, door De Man en vertaalster Maaïke van Rijn lekker bekkend naar Nederland anno nu overgezet. Ze gaan ver voorbij elk sentiment, leggen juist de vinger op de verschillen in levensvisie van het tweetal. Wat aanvankelijk een psychosociaal liefdesdrama lijkt, ontwikkelt zich tot een vileine kijk op de botsing tussen idealisme en neoliberal denken.

Een voorstelling met een meeslepende dynamiek

Actrice Marie Louise Stheins gooit zich daar vol in. Zij laat de voorstelling knetteren met razendsnelle wissels van gekwetste woede, aajibare hunkering, onderkoeld sarcasme tot snijdende spot. Haar Eva is een magistrale furie, die tegenspeler Chiem Vreken inspireert tot een effectieve tegenkleur van een bescheiden, bewust ietsje geïrriteerde charme. Emma Buyse is in een klein rolletje een grappig opgefokte dochter-van.

Het contrast tussen het wederzijds verlangen van de twee geliefden en hun uit elkaar gegroeide sociaaleconomische standpunten is ritmisch knap geregisseerd. Toms 'verspilde' baan in een 'beerput' tegenover Eva's luxe arrogantie, het geeft de voorstelling een meeslepende dynamiek. Én een speelse, haast toevallige maatschappelijke context. Mooi gespiegeld in het realistisch bont decor (Catharina Scholten) met een verlokkelijk uitzicht op, in zwart-wit, bewegende wolkenluchten in het enige venster. Dat 'Skylight' niet vertaald is in een zo toepasselijk 'Bovenlicht' is dan wel weer heel jammer.

Info: www.toneelgroepoostpool.nl